

از نظر وسعت پهنه فرونشستی خراسان رضوی، از نظر محدوده شهری و سکونتگاهی اصفهان و از نظر سرعت فرونشست استان کرمان قرار دارد.

از مجموع ۳۱ استان ۳۰ استان درگیر فرونشست زمین است؛

شینا انصاری معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست گفت:

گزارش‌ها نشان می‌دهد که از مجموع ۳۱ استان ۳۰ استان درگیر فرونشست زمین است، این در حالیست که ۳۸۰ شهر و ۹ هزار و ۲۰۰ روستا در معرض فرونشست قرار دارد که منطقه بهرمان رفسنجان با ۴۰ سانتیمتر فرونشست بیشترین نرخ را به خود اختصاص داده است.

به گزارش اسپادانا خبر و به نقل از ایرنا، شینا انصاری اظهار داشت:

یکی از مسائلی که حاصل بی توجهی ما در دوره های گذشته است موضوع برداشت آب از آبخوان های کشور و منابع آبهای زیرزمینی است و حاصل آن بروز پدیده فرونشست زمین است که امروزه در بیشتر مناطق و استان ها با شدت های کم و زیاد با آن مواجه هستیم.

وی ادامه داد:

روندی که در حال حاضر وجود دارد این است که از مجموع ۳۱ استان ۳۰ استان در شدت های کم و زیاد با پدیده فرونشست زمین مواجه هستند، نرخ فرونشست در مناطق مختلف متفاوت است، از نظر وسعت پهنه فرونشستی استان خراسان رضوی رتبه بالاتر را دارد، از نظر محدوده شهری و سکونتگاهی استان اصفهان بیشترین شهرها را به خود اختصاص داده که معرض این خطر قرار دارند، همچنین از نظر سرعت فرونشست استان کرمان و مشخصاً منطقه بهرمان رفسنجان است که نرخ فرونشستی حدود ۴۰ سانتیمتر در سال دارد. براساس ارزیابی در مقیاس کشوری، وسعت و گستردهای پهنه های فرونشستی در ایران، حدود ۱۸۵ هزار کیلومتر مربع (۱۸ میلیون و ۵۰۰ هزار هکتار) و معادل تقریبی ۱۱ درصد از وسعت سرزمینی ایران است، اما در همین بخش از محدوده های در معرض خطر فرونشست زمین، بخش های وسیعی از کلانشهرها، شهرهای بزرگ و آبادی های متعدد واقع شده که جمعیت ساکن در آنها حدود ۴۹ درصد جمعیت تمام کشور را دربر می گیرد که معرف میزان به مراتب بالای ریسک فرونشست زمین در تمام کشور است.

وی اظهار داشت:

بر این اساس استان های خراسان رضوی، تهران، اصفهان، کرمان و فارس از جمله استان های با وسعت بالای پهنه های فرونشستی زمین هستند و کلانشهر اصفهان به عنوان شهری با وسعت بالای زون فرونشست زمین در محدوده شهری است، تعداد ۳۸۰ شهر و ۹ هزار و ۲۰۰ روستا در معرض خطر فرونشست زمین واقع شده اند، در برخی موارد مساحت کل شهرها و در برخی موارد بخشی از محدوده های شهری در زون های فرونشستی قرار گرفته اند. براساس داده های رقومی موجود، از مساحت ۳۱ هزار هکتاری بافت های تاریخی شهری، نزدیک به ۵۲ درصد آن در پهنه های فرونشستی واقع شده است که این

وسعت از در معرض قرارگیری، قابل ملاحظه است، از تعداد ۶۳ سایت ثبت شده جهانی، ۲۷ سایت در معرض خطر فرونشست زمین قرار گرفته است، تخت جمشید در فارس، نقش جهان و مسجد جامع در اصفهان، چند باغ ایرانی، سلطانیه زنجان، تعدادی از قنوات و چند محدوده از شهر تاریخی یزد از جمله آنها است. براساس داده های موجود، برآورد شده که حدود ۱۱ هزار کیلومتر از طول لوله های انتقال گاز در تلاقی با پهنه های فرونشستی است، همچنین طول خطوط اصلی نفت واقع در پهنه های فرونشستی زمین، بیش از ۱۰۰۰ کیلومتر تخمین زده می شود، براساس این داده ها برآورد شده که تعداد ۱۰۱ شهرک صنعتی، ۲ هزار و ۶۵۰ کیلومتر از خطوط ریلی و بیش از ۱۵ هزار و ۳۰۰ کیلومتر از خطوط جاده ای ترانزیتی در معرض خطر فرونشست زمین قرار دارند.

انصاری تاکید کرد:

عدد بیشینه نرخ فرونشست زمین در پهنه های فرونشستی بسیار بزرگ و قابل ملاحظه است. در نمودار ارائه شده مقادیر بیشینه مشاهده شده در استان های کشور نشان داده شده است. مقدار بیشینه فرونشست زمین همراه با وسعت پهنه های فرونشستی زمین، شاخص خطر مهمی است که بر اساس آن در استان های خراسان رضوی، کرمان، فارس، تهران، اصفهان این شاخص قابل توجه است، تدوین مقررات ملی فرونشست زمین در حیطه برداشت آب های زیرزمینی، تغذیه آبخوان ها، نوع و شیوه کشت و زرع و آبیاری، مکان یابی صنایع آب بر، روش های طراحی مستحذات در زون های خطر فرونشست، روش های مقاوم سازی مستحذات و زیرساخت ها و آثار تاریخی، مهمترین اقدام در کنترل فرونشست و کاهش خطرات آن در کشور است. براساس ارزیابی های صورت گرفته از مجموع داده های در دسترس سازمان نقشه برداری، در ۱۸ استان کشور، بیشینه نرخ فرونشست به بیش از ۱۰ سانتیمتر در سال می رسد، در ۸ استان این مقدار بین ۵ تا ۱۰ سانت در سال و در ۴ استان دیگر، زیر ۵ سانتی متر در سال است.

انصاری گفت:

نرخ فرونشست سالانه در استان های کرمان جنوب غرب بهرمان ۴۰ سانتیمتر، البرز جنوب هشتگرد - جنوب شرق تنکمان ۳۰ سانتیمتر، قم شمال جعفریه ۲۶.۵ سانتیمتر، خراسان رضوی شمال غرب مشهد ۲۲ سانتیمتر، گلستان جنوب بندر ترکمن ۲۰ سانتیمتر، تهران جنوب تهران - جنوب شرق چهاردانگه ۱۹.۲ سانتیمتر، مرکزی جنوب ساوه ۱۹ سانتیمتر، همدان جنوب اسدآباد ۱۸ سانتیمتر، آذربایجان شرقی شمال غربی مرند ۱۸ سانتیمتر، قزوین شمال بوئین زهرا ۱۷.۵ سانتیمتر، فارس شمال مرودشت ۱۵ سانتیمتر، کردستان مسیر قروه - همدان، شمال غرب دهگلان ۱۴.۲ سانتیمتر، آذربایجان غربی شرق سلماس ۱۴ سانتیمتر، یزد جنوب شرق میبد ۱۴ سانتیمتر، اصفهان شمال شرق اصفهان ۱۳.۵ سانتیمتر، لرستان جنوب بروجرد - شمال چالانچولان ۱۱ سانتیمتر، سمنان جنوب دامغان - شرق سمنان ۱۰.۸ سانتیمتر و زنجان شمال شرق ابهر ۱۰ سانتیمتر است.

انصاری تاکید کرد: در هر صورت باید در بارگذاری ها و ساخت و سازهایی که می خواهیم انجام دهیم حتماً اولاً پهنه ها مد نظر قرار گیرند، بررسی شوند و ارزیابی ریسک داشته باشند، در عین حال با توجه به وضعیتی که در حوزه فرونشست زمین و وضعیت حوضه آبخوان ها از لحاظ افت جدی در سطح آبهای زیر زمینی داریم، حتماً باید در حوزه کشاورزی، صنعت و بارگذاری های جمعیتی، ساخت و سازها و انبوه سازی ها سیاست های توسعه ای مورد توجه قرار گیرد.

وی با اشاره به میزان برداشت آب از منابع آبی کشور گفت:

با توجه به شرایط کنونی فرونشست در کشور باید هرچه سریعتر اقدامات عاجلی در بخش های مختلف انجام دهیم تا همین میزان برداشت آب از منابع زیرزمینی، چاه های غیرمجاز و افزایش برداشت از چاه های مجاز مدیریت و کنترل شود، موضوعات روش های کشاورزی، الگوی کشت و هدررفت منابع آب همه اینها از جمله مواردی است که باید حتماً با اولویت در دستور کار قرار گیرند ضمن اینکه باید نگاه سیاست گذاری ما با این موضوعات همسو باشد البته در اسناد بالادستی چه در قوانین موضوعی و چه در قوانین برنامه ای بارها به این موضوع پرداخته شده است، با تمام اینها می دانیم که با محدودیت منابع آب مواجه هستیم و اینکه به هر حال باید سیاست گذاری های ما متناسب با شرایط جغرافیایی کشور باشد، به عنوان کشوری که بیشتر مناطق آن خشک و نیمه خشک و میزان بارندگی ها محدود است، همچنین با توجه به اینکه از تبعات تغییر اقلیم هم متأثر هستیم، باید اقدامات و برنامه ریزی ها با توجه به این شرایط انجام شود و سیاست گذاری ها بر این موضوعات معطوف باشد، باید حتماً در میزان مصرف آب و برداشت از منابع آبهای زیر زمینی این محدودیت ها با اولویت مد نظر قرار گیرد.

انصاری تاکید کرد:

در همین مدتی که دولت چهاردهم فعالیت خود را آغاز کرده رئیس جمهور در مورد بحث ناترازی انرژی و منابع آب دستور اکید داده است، همچنین همکاری بین بخشی میان سازمان حفاظت محیط زیست و وزارتخانه های نیرو و صمت وجود دارد تا بتوانیم در برنامه ریزی ها در حوزه های مختلف از جمله بارگذاری جمعیتی، صنایع و کشاورزی به شرایط موجود و محدودیت هایی که در زمینه منابع آب وجود دارد توجه کنیم، با این شرایط حتی اگر در جایی لازم است که تغییری در الگوی کشت ایجاد شود حتماً نسبت به آن اقدام کنیم، در میزان مصارف بازنگری شود تا با توجه به محدودیت ها و مشکلاتی که در موضوع فرونشست داریم بتوانیم این موضوع را کنترل کنیم چون اگر در جایی که فرونشست زمین رخ داده باشد یعنی مرگ آبخوان اتفاق افتاده و به هیچ عنوان دیگر قابل برگشت و جبران نیست برای همین باید سعی کنیم با اقداماتی سازنده و کنترلی حداقل وضعیت از شرایط فعلی بغرنج تر و پیچیده تر نشود.

برچسب ها: [محیط زیست](#) [1]
[بحران آب](#) [2]